

פרטיכל מס. 2/3

מישיבת ועדת הכספים

ביום ג', יד' סיון תש"י - 30.5.50

בשעה 09.15

נוכחים:

היו"ר ד. ז. פנקס
ד"ר א. גרנות
ש. דיין
פ. נפתלי
י. רוקח
ב. רפטור
א. מ. גניחובסקי
א. הרצפלד
ד. י. בדר
ד"ר ס. סנה
א. אלישר
ח. לבדוי

מוזמנים:

שר האוצר א. קפלן
ד"ר ברגמן - מטעם האוצר
מר זגבי - מטעם האוצר
ד"ר פורת - מטעם האוצר
מר קיטרון - מטעם משרד המשפטים
מר ספינק - מטעם האוצר
מ. אילון - מזכיר הועדה.

= = = =

סדר היום:

הדיון על התקציב השנתי - הכנסות:

- (א) מס הכנסה (כולל מס קליטה).
- (ב) מכס.
- (ג) דלק.
- (ד) בלו - טבק - מסקאות - שונות.
- (ה) מס מותרות.

= = = =

א. הדיון על התקציב השנתי - הכנסות (מס הכנסה):

היו"ר ד. צ. פנקס: היות והזמן קצר, ואנו צריכים לגמור את הדיונים על התקציב בכנסת בעוד חודש, אני מציע שנתחיל היום לדון בהכנסות התקציב השנתי.

מס ההכנסה, כולל מס קליטה, נאמד ב-139,500,000 ל"י. לפני שנה היה הסכום שצריך היה להכנס 10,350,000 ל"י. למעשה צמצם נכנסו ממס זה 9,600,000 ל"י. האם ההצעה להגדלה בנויה על יעילות יתרה של שיטת הגבייה?

שר האוצר א. קפלן: ההגדלה בנויה על יעילות העבודה בגבייה. כן אנו רוצים להתחיל לגבות מס הכנסה מהחברות. אני סבור ששני דברים אלה יתנו את ההגדלה בהכנסה מסעיף זה.

אנו רוצים להציע הצעות על פרמיות, על תוספת ייצור. אנו רוצים למצוא דרך כדי למצוא הקלה בקשר לייצוא. קשה לעשות חשבונות נפרדים של ייצוא, ולכן נקבע, שאם בית חרושת יוציא נניח 20% ממחזורו, נקטין את מס ההכנסה שהוא משלם ב-20%, כדי שהדבר יהיה פשוט יותר. כן תבוא לפני הועדה הצעה להקלות בקשר לחסכון.

א. גרנות: לבי כבוד מהמצב בקשר לעדוד השקעות הון. אמרתי מה שאמרתי בכנסת על סמך שיחות עם אנשים רבים, ועל סמך ראיתי את הדברים. עשינה בשטח זה מעט מאד ומאוחר מאד. אין לנו כל ענין לעשות רושם כאילו א"י היא אחת מהארצות בעולם אשר עול המסים בהן הוא גדול ביותר, בפרט כשהמצב אינו כך. המקסימום של מס ההכנסה הוא 75%; אם יורידו את המקסימום מ-75% ל-60%, יהיה ס"ה ההפסד למדינה 300,000 ל"י. אנשים רבים מוציאים את דבת הארץ ומספרים על גובה המס. ע"י הקלה פשוטה כזאת נוכל להכניס הרבה יותר ממה שנפסיד. שמענו ממוסחים לגבייה שדבר זה יקל על הגבייה ויפחית את ההוצאות.

בנאומי בכנסת אמרתי שיש להגדיל את החסכון בכל הדרכים האפשריות. לא רציתי להזכיר את המלה "חסכון חובה". ישנו כסף רב שלא רק שאינו מוצא לדברים פרודוקטיביים, אלא מוציאים אותו לדברי מותרות. הייתי מציע לבקש את שר האוצר להביא הצעה מתאימה בקשר עם זה, אשר תאפשר את רעיון החסכון בלי לפגוע ברגישות הפסיכולוגית של האנשים שבידיו הכסף.

שר האוצר א. קפלן: נוכל להביא הצעה חוק שלפיו אדם שאצטף שיכנים עד סכום מסוים, נניח 200 ל"י, וירכוש לעצמו בסכום זה שטרי מקרקעים או שטרי מדינה אחרים, יקבל הנחה ממס הכנסה על הסכום הזה שהוא מכנים - עד גבול מסוים. כמובן, לא תהיה לו רשות להעביר את השטרות למישהו אחר, אם ירצה לזכות אף בהקלה מהמס.

י. רוקח: שר האוצר צריך להגיש הצעות בכתב על הדברים שמענו; אה הדברים האלה צריכים להשתקף בדיון על מס ההכנסה.

עכשו, אחרי שנה של מס הכנסה, מא נהיה הדבר למצוה ברחוב להברית סכומים ממס ההכנסה. כולם, גם פועלים וגם אנשים העוסקים במקצועות החפשיים וכו' משחדלים להברית סכומים מן המס. רבים באים ודורשים ממוסדות שונים הגדלת משכורת על חשבון מס ההכנסה. משלמים תוספת משכורות בגלל מס ההכנסה.

יש לחפש את הסבות לכך. המינימום המשותף מן המס איננו בהחלטה להוצאות הפרט. אני מציע להעלות את המינימום המשותף ממס הכנסה ל-300 ל"י כי ההוצאות המשפחתיות גדלו מאד.

מס המותרות הגדיל את ההוצאות לאנשים החיים חיים בינוניים. לאנשי הכפרים אין הוצאות גדולות, אולם לאנשי הערים ישנן.

ישנן נשים העובדות במקצועות חיוניים, כגון אחיות, ועוד. הן מוענות שלא כדאי להן לעבוד כי הן צריכות לשלם משהו שימלא את מקומן בבית, וגובים מהן מס הכנסה גבוה. יש לתקן את הדבר. תמיד הייתי בעד הפרדת החשבונות של הבעל והאשה. אנו נשארים בלי כוחות עבודה כאלה, והדבר עלול לגרום לתסבוכות רבות. האחיות דורשות משכורות יותר גבוהות.

אני מציע לאצלאא להפריד בין השבנות הבעל והאשה, ולהקטין את מס ההכנסה של העובדות במקצועות חיוניים, על-ידי הגדלת המכסימום המשותף מן המס. אני מציע להעלות את נקודת ההקפאה. בעקבות הצעת ד"ר גרנות, אני מציע להעלות את המכסימום של 75% מס הכנסה לסכום יותר גבוה, כך שצמצמה סכום שמשלמים ממנו כעת 75%, ישלמו הרבה פחות. כלומר, שצמצמה אני מציע לשנות את דרגות המס. בדרך זו תהיינה לנו הכנסות יותר גדולות ממס זה. אני מוכן להגיש את הצעותי בכתב.

ב. דפטור: אני מבין שחיינה הצעות ש בקשר לחוק מס ההכנסה, כמו תוספת פרמיות והפחתת המס בקשר ליצוא, ובקשר לחסכון חובה. צריכה להיות דאגה מוקדמת שדברים אלה יובאו לכנסת. כן אני מציע שכל ההצעות שנשמעות פה תובאנה לכנסת. אני מבקש מהאוצר לתת לנו במספרים, מה נותנות הפרמיות לפועלים, וההפחתה לייצוא, ולחסכון. אם הסכומים הם קטנים, ייתכן שאסכים להם. האם חסכון חובה קשור עם הנחות ממס הכנסה? אני מבקש שנתחיל כאן מה צריך לעבור בכנסת ומה לא. אני רוצה לבדוק את הדברים; אם תהקלוח שר האוצר הציע תגרומנה לתוספת גדולה לעומת הקטנה קטנה, נצטרך לברר את הדברים.

פ. נפתלי: עלינו להיות זהירים בשנויים. אינני חולק על כך שאנשים עושים הכל כדי לא לשלם את המס, אולם דבר זה אינו מיוחד לארץ-ישראל, כי אם משותף לכמעט כל הארצות. השאלה היא באיזו מידה אפשר לעשות זאת. אני חושב שהדבר החשוב ביותר ברגע זה בשטח מס ההכנסה הוא חיפוש המנגנון המתאים שיוכל לעבוד ביתר יעילות ומהירות. בצורה כזאת נוכל להגדיל את ההכנסה. קשה למצוא את האנשים היכולים להרויח סכומים יותר גדולים כרואי חשבונות, לשם עבודה זאת.

אני חושב שצריך להגדיל את ההכנסה. ברגע זה אי אפשר להגדיל את מס ההכנסה, אלא אפשר להגדיל את ההכנסה ממסים אחרים. יש להגדיל את הבלו, ועוד. השעה הפסיכולוגית איננה מתאימה כרגע כדי לעשות שנויים במס ההכנסה, מלבד דברים יוצאים מן הכלל, כגון פרמיות ועידוד החסכון. לא ברור לי הדבר בקשר ליצוא, ואני צריך לשמוע את ההצעות. הייצוא שלנו כיום הוא יצוא בפרטים, ונעשה על בסיס הפרטים. אינני יודע אם לא מוטב לתת את החמיכה ליצוא רק בצורה אחת.

אם נלך בדרך זאת של הפרדת החשבונות בין הבעל והאשה, נצטרך לשנות סכומים גדולים בהכנסה מהמס הזה. עלינו להיות זהירים, כי הקו הכללי שלנו הוא להכניס הכנסות יותר גדולות, ולא להיפך. צריך להיות שיווי משקל בין המסים הישירים והעקיפים.

אני מציע לחזק את מנגנון הגביה, לקבל שנויים אחדים קלים במס ההכנסה כגון חסכון וכו'. הפחתת המכסימום אינה נוגעת לעידוד השקעות הון, כי קבענו בחוק לעידוד השקעות הון שהמכסימום בשביל כל ההשקעות הוא 25%. אולי בשנה הבאה נצטרך לעשות רביזיה בדברים חשובים, אך אין לעשות זאת השנה. אינני יודע אם החישוב של 300 אלף לירות הוא נכון, כי הוא מתיחס לעבר. אם תהיה גביה יותר יעילה, תהיה גם הגדלה במס, ולכן ההפרש יהיה יותר מ-300 אלף לירה. מלבד זאת, אם נוריד למעלה, נצטרך להוריד גם למטה, ושמענו כבר הצעה כזאת. אני מציע לא לעשות שנויים גדולים בעת.

ש. דיין: אנו צריכים להוסיף על ההכנסה. רבים מאתנו מאותדים בדעה שיש להעביר סכום מסוים של תקציב הבטחון לתקציב הרגיל. אם אנו צריכים להוסיף 5 מיליון ל"י להוצאות בתקציב הרגיל לבטחון, יש להפש הכנסה יותר גדולה, ולא להציע להקטין אותה. אם אצא משחררים ממס זה סכומים מסוימים, יש להראות איפה לקנות את הכסף. אם הצעת ד"ר גרנות מסתכמת ב-300,000 ל"י, אפשר היה לקבל אותה. האחוז הגבוה של 75% משפיע לרעה, וא גם הפועלים המרויחים הרבה אומרים שלא כדאי להם לעבוד.

היו"ר ד. צ. פנקס: ישנם סוגים מסוימים, א כגון זוגות עובדים, המרויחים ביחד יותר משלושת אלפים ל"י לשנה. גם נהגים מרויחים הרבה.

ש. דיין: אני מבקש את שרא האוצר להגיד לנו אם ההערכה הזאת שההורדה של המקסימום תגרום להפרש של 300,000 ל"י בלבד, נכונה. לא הבנתי בדיוק את ענין הפרמיות, ואני מבקש הסבר.

היו"ר ד. צ. פנקס: ההצעה היא שאם פועל ירויח יותר ע"כ שפריון העבודה שלו יגדל, ההכנסה שהוא מקבל ע"י הפריון הנוסף לא תגביה את דרגת מס ההכנסה שהוא משלם.

ש. דיין: האם דבר זה יוסיף לנו הכנסה? מה יתן לנו עודד החסכון? אם נותר על הכנסה מסוימת ונוסף לכך ניתן רביית, איפה התועלת שבהצעה?

אנו זקוקים לתוספת הכנסה, ולדעתי המקור היחיד כרגע הוא מס ההכנסה. אני מציע להגדיל את המס.

שר האוצר א. קפלן: אני מציע שחברי הועדה יצטמצמו בהצעות, ולא יתפזרו על ויכוח על סעיף אחד. אני מציע שההצעות א תוגשנה בכחב, כדי לחסוך בזמן.

היו"ר ד. צ. פנקס: אינני סבור שכל אחד צריך להגיש את הצעתו בכחב. כמובן שהדבר רצוי, אך לא נפסול הצעה שחובא כתוצאה מחדיון בועדה, בע"פ.

א. מ. גניחובסקי: אני רוצה לחדש את ההצעה שהושמעה בשנה שעברה, להגדיל את הנכוי עבור הילדים א ל-100 ל"י. כן אני מציע לשחרר את הכנסת האחיות ב-50% ממס הכנסה, לפי הדרגות השונות.

האם הסכום המוצע לאומדן מס ההכנסה השנה כולל את הקואופרטיבים?

י. אפרתי: את מס ההכנסה אפשר להגדיל ע"י גבייה רצינית יותר ופרודוקטיבית יותר. חלק גדול מן התושבים, א בפרט במקצועות החופשיים, אינו משלם את המס. כל שנוי בחשלומי מס ההכנסה יסבך את העבודה, כי האפרט הסתגל בינתיים לעבודה כמו שהיא.

מטעמים פסיכולוגיים, אני מצא אקצא אא: נוטה לקבל את הצעת ד"ר גרנות. בשנה שעברה, החלטנו על מס הקליטה בלי בדיקה יסודית. מס הקליטה כפי שהוא קיים כיום, מהווה עומס גדול ביותר על בעלי ההכנסה הקטנות. אני מציע לבחון את הצעת ד"ר גרנות, ואת הסקלה של מס הקליטה, שאולי אפשר לשפרה.

י. בדר: בשנה שעברה היתה ההכנסה ממס ההכנסה ב-700,000 ל"י יותר מאשר בתקציב. אני חושב שצא שאפשר להשיג ממס א זה הכנסה יותר גדולה, והדבר אינו תלוי בשער וברמה של מס ההכנסה.

לא כל הסקטורים, כמובן, משלמים מס הכנסה. אם כל הפקידים ועובדים אחרים ישלמו מס הכנסה, 30 ל"י לשנה, יתקבלו בס"ה, רק מהם, שני מיליון ל"ה.

ברור שתקציב זה מכניס אותנו למצב של אינפליציה מליאה. במצב זה, אפשר לקבל מס הכנסה בסכומים גדולים יותר. ענין שונה הוא ענין רמת המס. ישנה בעייה, איזה מס לקבל מההכנסה שתגדל. דרושה ריפורמה של שיטת המסים.

יש להגדיל את המינימום התופשי ממס הכנסה, ולהקטין את האחוז הגבוה ביותר; יש לשמור על פולם הדרגות שלא יהיה כ"כ חלול. אביא בענין זה הצעות בכתב. אני בטוח שהצעות אלו לא תזקנה לסכום הכולל של המס, כי אין קשר בין סכום המס ושער המס.

נתקבל תיקון לחוק בנוגע לקואופרטיבים, והקואופרטיבים שישוחררו מן המס יהיו צריכים להיות ברשימה מאד מיוחדת. מאד מאחר שאין רשימה כזאת, אני מבין שהם מוכרחים לשלם את המס בינתיים.

היו"ר ד. צ. פנקס: אני מבקש ממשרד האוצר להגיש לוועדה פירוט על 13,500,000 ל"י שאצא, לפי סוגי המשלמים השונים. על יסוד מה הגיעו לסכום זה, כמה מקבלים מחברות, כמה ממקבלי משכורות, וכו'? כמה מסכום זה הוא מס קליטה?

הייתי מציע שהאוצר ימסור לנו, כמה היינו גובים, לו כל החייבים במס היו משלמים לפי הדרגות האמתיות? האם יתקבלו בדרך זו אצא אצא אצא 20 מיליון ל"י?

באחת הישיבות הקרובות, כשנקבל הצעות מפורטות איותר משר האוצר על הגדלת פיריון העבודה, תסכון, וייצוא, נדון בהצעות אלו. שר האוצר הציע לתת הנחות ממס הכנסה לחלק מהייצור ע"י הסקטור התקלאי והתעשייתי, שנעשה בגלל הגברה פיריון העבודה. כן הציע שר האוצר לתת הנחות מהמס לחלק מהסכום, עד גובה מסוים, שניתן בקרדיט לממשלה בצורת שמרי מקרקעים או שטרות ממשלתיים אחרים, כחסכון.

היתה הצעה להנמיך את הדרגה הגבוהה של המס מ-75% ל-60%. היתה הצעה שיכלה להשיג את אותה מטרה, אצא אצא להגדיל את הסכומים שמהם משלמים את אצא אצא הדרגות אצא אצא השונות של המס, כלומר, להגדיל את הדרגות בסולם.

היתה הצעה לבדוק את גביית מס הקליטה שנופל כעומס על ההכנסות הקטנות ולא על ההכנסות הגבוהות, ולבדוק את דרגות המס.

היתה הצעה להעלות את נקופת ההקפאה.

היתה הצעה להגדיל את הנכויים עבור ילדים.

היתה הצעה לתת הקלות מיוחדות למקצועות

חירוניים, בגון אחיות.

היתה הצעה להגדיל את הסכום התופשי ממס

הכנסה ל-300 ל"י.

היתה שאלה בנוגע לתשלום המס שא על ידי

הקואופרטיבים.

שר האוצר א. קפלן: מה היא הפרוצדורה בקשר לשנוי החוקים הקשורים בתקציב? לפני שנה הכניס האוצר הצעות אגף תיקונים למס הכנסה, והדבר הועבר לכנסת. השנה לא הכנסנו הצעות חוק, אלא בסעיפים שבהם נצטרך להכניס הארכת חוק. לא היתה הצעה בכנסת. אם תהיה הצעה כזו, מה הפרוצדורה? אם מציעים שנויים יסודיים, האם אפשר לעשות זאת בתוך התקציב, או שצריכים להכניס חוק מיוחד על שנוי יסודי?

היו"ר ד. צ. פנקס: את השאלה הזאת נברר עם ועדת הכנסת. לפני שנה הגיש שר האוצר את הצעות החוק קרוב לזמן התקציב, כך שהיכרות אצל על החוקים נעשה תוך כדי היכרות על התקציב הכללי.

ב. רפפור: כל ההצעות שהושמעו כאן בענין מס ההכנסה אינן יכולות שלא לבוא לכנסת. יש להביא את ההצעות ולדרון עליהן בכנסת בהקדם.

י. בדר: לפני יותר מחודש הכנסתי לנשיאות הכנסת הצעה לסדר היום על הגבלת מס המותרות. קבלתי חשובה בכתב מהנשיאות שהענין לא יועמד על סדר היום של הכנסת, כי יש לי אפשרות להביא הצעה כזו בקשר עם התקציב. הסכמתי לכך. אני מבקש שהקואליציה תברר בהקדם האפשרי אם היא עומדת לחת לנו להכניס הצעות אלו דרך הועדה בקשר עם התקציב, מה שיעשה את הפרוצדורה ליותר קצרה, או שנצטרך לעשות זאת בדרך אחרת. אני מבקש שיוחלט ע"כ בהקדם, ולא ברגע האחרון.

היו"ר ד. צ. פנקס: אני מבקש שכל אחד יגיש את הצעתו בכתב, אבל, כמובן, לא נחייב להגיש בכתב. את ההסתגויות מוכתחים להגיש בכתב. אשתדל להקל עד כמה שאפשר כדי שכל הצעה תובא עד כמה שאפשר בקשר עם התקציב. לא נגזול את זכותו של אף אחד.

י. רוקח: כדי לאפשר לחברים להגיש בזמן את הצעות הצעותיהם, אני מבקש את האוצר להגיש לנו את החומר שבקשנו עד סוף השבוע.

סיכום: הועדה לא סיכמה בסעיף מס הכנסה. אחרי שחברי הועדה יקבלו את החומר אף שבקשו מן האוצר, יגישו את הצעותיהם לוועדה.

ב. מצא הדיון על התקציב השנתי - הכנסות (מכס):

היו"ר ד. צ. פנקס: הסכום המוצע לסעיף זה הוא 9,250,000 ל"י. בשנה הקודמת היתה ההערכה 8 מיליון ל"י, וההכנסה עלתה ליותר מעשרה מיליון ל"י. מדוע חושב האוצר שיקבל מהמכס פחות משקיבל בשנה שעברה? אני סבור שאפשר להציע פה הגדלה. אני בעד יבוא ללא חשלום.

ד"ר ברגמן: אני מפחד שגם הסכום הזה לא ייגבה בשנה זו, לא רק בגלל זה שאין כמעט רשיונות ליבוא ללא חשלום, אלא גם בגלל קיצוצים מרחיקי לכת ביבוא. עד כמה שיהיו דיביזים, הם יינתנו לצרכי חיימי חיוניים, ואז כמעט שלא יהיה מכס. התקציב הזה נבנה על המצב שהיה לפני שלושה חדשים; בינתיים קרה מה שקרה בשוק הדיביזים, ואני מסופק אם נוכל לגבות את הסכום.

אגאא

היו"ר ד. צ. פנקס: אני מבור בכ"ז שהמסכם מצטבר לסכומים גדולים. העולים משלמים מכס על דברים שאינם מצרכים אישיים; על סחורות מוכנות וחצי מוכנות, וכן על מקורים, מכוונות כביסה וכתיבה וכו', משלמים מס.

ב. רפטור: הייתי רוצה לשמוע הסברה יסודית בענין זה. האם ההפרש המוצע בסכום זה, לעומת השנה הקודמת, הוא צאצא לגידול האוכלוסייה? מה הפרופורציה בין צורך היבוא לגידול האוכלוסייה?

א. גרנוח: אני מבקש שנקבל מהאוצר מספרים, על הסכומים שנתקבלו מהמכס בשלושת החדשים האחרונים, ועל ההשערה למה שיקבלו בשלושת החדשים הבאים.

ד"ר ברגמן: אי אפשר לעשות חישוב כזה של השערה. אולי מביאים כעת סחורות ללא תשלום, לפי רשיונות שניתנו לפני ששה חדשים על חשבון הקצבה מצד הממשלה. אינני יודע מתי הסדורים החדשים יתקפו את המכס. אינני בטוח שנקבל ממקור זה סכומים גדולים.

היו"ר ד. צ. פנקס: האם אפשר לקבל את הסוגים השונים של הסחורות וכו' שעליהן מוטל המכס? הייתה מציע שנקבל ^{מספר} אף ההכנסה מהמכס בכל חודש בשנה הקודמת.

סיכום: האוצר נתבקש למסור חומר בקשר לתשלום המכס בשנה שעברה. החברים יגישו את הצעותיהם במעיקף זה אחרי שיקבלו את החומר.

ג. הדין על התקציב השנתי - הכנסות (דלק):

היו"ר ד. צ. פנקס: הסכום המוצע למעיקף זה הוא 3,600,000 ל"י. לדעתי הדלק הוא פחות או יותר קבוע. כמות אבא הדלק היא כמעט קבועה, ותלויה בדוויזים. פעם ויתרנו על 60,000 ל"י לחודש בקשר עם התיקרות אבא הבנזין. האם אי אפשר להגדיל את המכס על הבנזין? יש בודאי דלק לחעשיה, חשמל וכו'. אני מציע לחשוב על הגדלת המכס על הדלק.

ש. דיין: דלק פרושו דוויזים. יש יותר מדי מכוניות פרטיות. מדוע אין הגבלה לשמוש בדלק?

י. רוקח: כמות הדלק אינה קבועה. הכמות תלויה בתצרוכה, והתצרוכה אינה מוגבלת. מובאות ארצה מכוונות חדשות מכל המינים, ולשם הפעלתן יש צורך בדלק רב. הדלק שאני מדבר עליו אינו הדלק לצבא, כי הצבא אינו משלם. הסכום צריך להיות למעשה הרבה יותר גדול.

ד"ר ברגמן: אחרי ההנמכה, החל מינואר, היה צריך לחשב מחדש את האומדנה של ההכנסה הזאת. ההכנסה נאבנית על מס חמש כפי שהוחלט עליו, ועל עליה מסוימת, לא קטנה, בתצרוכה. ההכנסה העקרית כאן היא מבנזין. הנפט ההולך לחעשיה אינו משתתף במעמסה. יש לחשוב כמה אפשר לקחת ממכוניות משא ומכוניות פרטיות. נותנים בנזין למכוניות משא ולמכוניות פרטיות, ומשלמים עבורו בל 60% לירוה שטרלינג, ו-40% ל"י.

יש אפשרות להגדיל את מחיר הבנזין ע"י הגדלת המס, אולם דבר זה יגדיל את הוצאות התעבורה בדרכים והובלת המשא, מה שאינו רצוי. לעומת זאת, לדעתי יש להטיל מס על מכוניות פרטיות, כדי להתגבר על הבקוש המוגזם לבנזין. אינני חושב שנצליח להגביל את מידת הבנזין; לא הצלחנו אשחקד לעשות זאת. באנגליה מגדילים עכשו את מנת הבנזין. לו אפשר היה להגדיל את המס רק על המכוניות הפרטיות, אני סבור שאם לא צאצא שהיה רצוי לעשות זאת.

א. הרצפולד: אני סבור שהשנה הגדלנו בהרבה את המיכון שלנו. באופן אוטומטי, צריכה היחה ההכנסה מבנזין לגדול בהרבה, בגלל הצריכה היותר גדולה. ההצעה אינה אומרת להגדיל את המס.

י. אפרתי: אני מציע להבדיל בין אישור הסכומים לבין הגדלת המסים. אם אין מגדילים את המס, הרי נראה רק בסופו של דבר כמה בדיוק הכנים המס במשך השנה.

א. גרנוח: הצורכת הדלק שלנו תלויה בדויזים וכו'. אין אנו צריכים להשוות את האומדנה של ההכנסה ממס זה השנה עם האצאצא ההכנסה הממשית של השנה שעברה, אלא עם האומדנה שהיתה לפני שנה. אם נשווה את הסכום המוצע להערכה של השנה הקודמת, נראה שישנה הגדלה של 16%.

פ. נפתלי: אני מבקש את האוצר למסור לנו פרטים על חלוקת ההכנסה ממס זה לפי סוגי הדלק השונים, ולפי צורות השמוש השונות.

סיכום:
אחרי שהועדה תקבל את האינפורמציה שבקשה בקשר אצאצא להכנסה מן הדלק, תחליט א אם לשנות את הסכום.

ד. הדיון על התקציב השנתי - הכנסות (בלו):

היו"ר ד. צ. פנקס: הסכומים המוצעים בסעיף זה הם: מבק - 4,760,000 ל"י; משקאות - 2,600,000 ל"י; שונות - 300,000 ל"י. שמעתי הצעות להגדיל את ההכנסה מן הבלו. האם הגדלת ההכנסה אצא הצריך העלאת המכס? אני חושב אפשר לפתוח לעגל את הסכום לחמשה מיליון מטבק, למשל, וכן לסעיפים האחרים.

פ. נפתלי: אינני מחוכת על האומדנה. יש צורך להגדיל את ההכנסה מן הבלו א בהרבה ע"י הגדלת הבלו בעצמו. במצב שאנו נתונים בו, זה יכול להיות המוצא היחידי. יש להגדיל את ההכנסה כדי להגדיל את סכום הבטחון בהוצאות התקציב הרגיל. אני חושב שצריך להגדיל את ההכנסה מן הבלו אצא לפחות ארבעה מיליון ל"י יותר משכתוב פה. עלינו לדרוש הגדלה, ולבקש את המשרד לעבר את הפרטים. צריכה זו אינה חיונית, אחרי הכל. הנסיון באנגליה ובארצות אחרות מראה כי גם אם מגדילים את הבלו על מצרכים אלה, אין הדבר פוגע בצריכה, אני מציע להוסיף שני מיליון ל"י מטבק.

במשקאות לא הגענו למקסימום. גם היום, הקוניאק אצלנו הוא יותר זול מאשר באנגליה. אני חושב שאפשר להוסיף עוד מיליון ל"י הכנסה מהמשקאות.

יש לקחת בלו ממצרכים בלתי חיוניים אחרים. אפשר לדעתי לקחת בלו מקפה וחה. על קפה יש רק מכס. אם נוסיף מיליון ל"י כבלו מקפה וחה, נגיע בלי קושי לסכום של ארבעה מיליון ל"י נוספים מבלו.

ד"ר י. בדר: אני חושב שהסכום בנגוע לבלו מטבק הוא מוגזם. ההצעה השנה היא הרבה יותר גדולה מאשר ההכנסה שעברה. כדי להגדיל את הבלו ל-4,750,000 ל"י, יש להגדיל את הבלו במאה אחוזים, בהשוואה לשנה שעברה, כי אה הגדלת הבלו על הטבק תשפיע על הצריכה ועל סוג הסיגריות שאנשים יעשנו.

האם אנו רוצים להלחם נגד שתיית משקאות חריפים? אם כן, הרי הגדלת הבלו היא טובה מאד. אולם, אם אנו רוצים להגדיל את ההכנסה ~~אז~~ הרי קיים גבול שאם נעבור עליו נגביל את הצריכה. אני חושב שהבלו הריאלי ממשקאות הוא בערך 2,200,000 ל"י. אני נגד זה שנכתוב סכומים גדולים כדי ליצור אשליה וניתן יסוד להגדלת ההוצאות.

שר הקצוב מקבל מסי יתר מקפה, והוא עצמו קובע את רמת המס, והוא יכול להגדיל אותו. במצב זה, אי אפשר להוסיף על מס היתר מסים אחרים.

ג'ורג' ד. צ. פנקס: אם נגדיל את הבלו על המשקאות, יתכן שזה ידחף את היצרנים לייצוא, כי החצרות בארץ חרד.

בשוק השחור משלמים בעד תה וקפה ~~אז~~ למעלה מ-2½ ל"י לקילו.

א. מ. גניחובסקי: אני מסכים להצעותיו של מר נפתלי, מלבד בקשר לקפה ותה.

בשנה שעברה החליטה ועדת משנה שיש לפטור מבלו אלכוהול ~~אז~~ רפואי לבחי חולים. מה נעשה בענין זה? אני רוצה שנקיים את החלטתנו בנידון זה. אינני יודע אם כולם משלמים מכס בעד רפואות, או שרק סקטור אחד משלם זאת.

ד"ר א. גרנוח: אני מציע להגדיל את הבלו על טבק ועל משקאות. הנסיון של אנגליה הוכיח שהגדלה כזאת לא הביאה לידי הפחתת ~~אז~~ ההכנסה או לידי הקטנת העשון. אולם, הייתי מהסס להגדיל מיד לסכומים כ"כ גדולים כפי שהציע מר נפתלי.

אני ^{על}נני בעד בלו/לקפה ותה. אלה משקאות עממיים וחיוניים. אני מציע לסכם שיש נמיה בוועדה להגדיל את הבלו על טבק ומשקאות חריפים, ~~אז~~ ולבקש את משרד האוצר לעבד הצעה מתאימה.

י. רוקח: אם נגדיל את הבלו על טבק ביותר ממאה אחוזים, נגרום עי"כ להגברת ההברחה. אני מציע להסתפק בהגדלה עד חמשה מיליון ל"י, ולא לעלות עד ששה מיליון.

אני מסכים להגדלת הבלו על משקאות. אני מתנגד להצעה של מר נפתלי בקשר לבלו על קפה ותה. בחום הגדול של ארצנו, משקאות אלה הם חיוניים, ובפרט תה. יש מס גדול על תה, ואין להוסיף עליו גם בלו.

ב. רפטור: אי אפשר להכות את הפועלים מכל הצדדים בבת אחת. אני בעד מסים, אך לא בעד הטלת הנטל הכבד ביותר על האיש העממי. אם שר האוצר יגיד שהאגדלת הבלו על סיגריות היא בגלל גידול האוכלוסיה, הרי אחייב את הדבר, ואחמוך בהצעה. אולם, אם אני מתנגד לתיקונים כמו שהציע מר נפתלי, על קפה ועל תה ועל סיגריות ובירה. לדעתי הצעותיו של מר נפתלי אינן אפשריות. הסיגריות הן פרודוקט עממי. לא אינפת לי כלל שמי שמרויח

הרבה ישלם. אני מסכים לכך שנקח ממנו מסים גבוהים. אני מדבר על 250,000 עולים, שרובם אינם מבוססים עדיין כהוגן בארץ, ובודאי שאין להם הכנסות גדולות ואינם עשירים. כל האנשים האלה מעשנים בדיוק אותו המצב קיים בקשר ליין ובירה.

אני מתאשש כל דבר שיש בו משום ערוד לייצוא. אני מציע לוועדה להתעניין באיזה מקומות אמצעאמצא ההכנסות מן המשקאות הן גדולות ביותר; תיוכחו שהעולים החדשים הם הצרכנים הגדולים ביותר של משקאות. האנשים שהיו במחנות רכוז ובגיטאות שותים הרבה. אני חושב שהצעותיו של מר נפתלי מופרזות מאד. לא אדבר כבר על הפרופורציה בין המסים הישירים למסים העקיפים.

אני מבקש תשובה על השאלה, אם תוספת המס היא בגלל גידול האוכלוסיה, ובאיזו תקופה השפיע המס בתקופה הקודמת.

ד"ר גרנות: אני מבקש לדעת אם אפשר לעשות ספציפיקציה בין סוגי הסיגריות.

א. אלישר: עובדה היא שאין מה לאכול כיום לארוחת בקר, אלא כוס קפה ממותק ולחם. לפעמים אפשר לקבל יותר. אני נגד הטלת מס נוסף על חה וקפה. הקפה הוא מצרך ראשוני.

אני בעד הטלת מס נוסף על משקאות, בתנאי שהדבר לא יפגע בייצור. אינני מאמין שנוכל להתחרות עם יצרנים אחרים בייצוא משקאות, כי המשקאות שלנו הם עדיין יקרים מאד. אני מבקש את האוצר להגיד לנו באיזו מידה תפגע הגדלת המס בייצור המשקאות. במידה ידועה, אני מסכים להגדלת הבלו על סיגריות. עלינו להביא בחשבון שדוקא אנשים שיש להם דאגות רבות, ואין להם בית נוה וכו', הם המעשנים הגדולים ביותר.

היו"ר ד. צ. פנקס: רוב החברים חושבים שאפשר להגדיל את הסכום האבסולוטי ואח הסכום הרלטיבי בסעיף זה. אני מבקש את האוצר להגיש הצעה מהאימה בקשר לטבק ומשקאות.

אינני בעד בלו על חה וקפה. אנו שותים קפה מעורב. אני חושב שהאוצר יכול להביא קפה אמתי, אשר ממנו אפשר יהיה לקחת מס גבוה. דבר זה היה נהוג בשווייץ.

א. אלישר: חלק גדול מאד של האוכלוסיה שותה אך ורק קפה, ולא חה.

ש. דיינ: אני מקבל את הצעותיו של נפתלי בקשר לטבק ומשקאות, אך לא בנוגע לחה וקפה שהם משקאות עממיים. הטבק אינו חיוני, אלא, להיפך, הורס את הבריאות. מי שרוצה אלא לעשן בכ"ז, צריך לשלם. אני יודע שברוסיה הסובייטית הקטינו את התצרוכת במשקאות ע"י הגדלת המס. האם האוצר יכול להביא לנו השוואת עם רוסיה א בענין זה? אני מציע להטיל על הטבק הפשוט יותר, מס קטן, אולם להגדיל בהרבה את המס על הטבק הטוב.

שר האוצר א. קפלן: אומרים לי שאם שאנו צורכים יותר ממאה מיליון סיגריות לחודש, מלבד הצבא. הסיגריות מתחלקות בקשר למס לשלושה סוגים: סיגריות "לכל", סיגריות מזרחיות, וסיגריות "ורג'יניה". אוכל למסור לוועדה פירוט על מיניא הסיגריות ומחיריהן. את הסיגרה הזולה, "לכל", צורכים 8 בכמות של 15 מיליון לחודש, את הסיגרה המזרחית צורכים בכמות של 40 מיליון לחודש, ואת הסיגרה ורג'יניה צורכים בכמות של 50 מיליון לחודש. אנו מציעים חומפת על שני הסוגים האחרונים. אנו רוצים להגדיל את מחיר הקילו של סיגריות מזרחיות מ-2½ ל-3 ל"י, ואת סיגרות ורג'יניה מארבע ורבע לחמש ורבע ל"י. זה יתן לנו הכנסה של 420,000 ל"י לחודש. בשבועה הבא תקבלו מספרים בענין זה.

כל מפעלי היין עושים עסקים טובים. יש לנו קשיים כדי להביא את האנשים העסוקים בייצור יין למסלול לחו"ל, כי התצרוכת בארץ היא כ"כ גדולה.

בקשר לתה וקפה אנו לא הצענו להטיל בלו. על קפה, אנו נמצאים בדיון בדבר הצעה דומה לזו שהציע פר פנקס, כלומר, על הטלת בלו רק על הקפה הטוב.

פ. נפתלי: אני רואה שהצעתי להטיל בלו על תה וקפה לא נתקבלה ע"י הוועדה, אולם צאצא הרוב היה בעד הטלת בלו על טבק ומשקאות חריפיים.

סיכום: הוועדה תחזור לסעיף זה בזמן קביעת הסכומים. האוצר נתבקש למסור פרטים בקשר לסעיף "שונות". משרד האוצר נתבקש להציע הצעות מתאמות צאצאצא להערות חברי הוועדה בקשר לבלו על טבק ומשקאות.

ה. הדיון על התקציב השנתי הכנסות (סם פותרות):

היו"ר ד. ז. פנקס: הסכום הנאמד בסעיף זה הוא 3,500,000 ל"י. כולנו נמצאים תחת הרושם שעדיין לא אורגנה כראוי גביית מס הפותרות. צריך להגיע לידי כך שהמס ישולם, עד כמה שאפשר, א"כ נבטל, בזמן שהסחורות מגיעות לארץ, או ע"י בית החרושת. ישנה בקורת קשה בקשר למס זה. קבלתי א תלונה ע"כ שהחנוניים, על כך שהם צריכים לשפס גובים של המס שלה. יש להם טורח רב בקשר עם התלושים וכו', והם אינם חייבים להתעסק גם בגבייה. האם ארגון מתאים של גביית המס לא יגדיל את ההכנסה מסגור?

אני חושב שצריך יהיה למצוא שם אחר למס זה. הוא אינו מס פותרות, אך גם אינו מס קניות. אני מציע למצוא את השם המתאים במקום שבו צאצא מצאנו את השם "בלו", כלומר ספר צאצאצאצא עזרם, ולקרוא למס זה בשם "סינדה", כדי לצאת מהסכך.

האם ישנם סוגי מצרכים שאפשר להגדיל את מס הפותרות הפוטל עליהם?

ב. רטפורד: לא ניתן לנו לדרון א על חוק זה, מאחר שבתוקף החוק היינו צריכים לתת לשר האוצר את הסמכות להחליט על הטובים וכו'. אולם, אי אפשר לשלול מאלה שאינם במסלה להביע את דעתם בענין זה בכנסת. אני מציע ששר האוצר יהיה חייב להביא את חוק מס הפותרות לדיון בכנסת.

איננו יכולים לדרון כרגע על התפרש של ההכנסות מס זה. אם מס הפותרות גדל משום שגדלה האוכלוסיה, צאצא הרי זה נטל כבד על העולים שאין להם כסף. אני מציע ששר האוצר יסכים א לרביזיה של הרשימה של המצרכים אשר עליהם מוטל המס ע"י הוועדה, לפני שהדבר בא לכנסת. אני מציע למסור את הדבר לוועדת משנה, אשר תבדוק את הרשימה. אם תתקבל הצעה זו, אציע בוועדת המשנה להעלות או להקטין את המס על הפרודוקטים השונים, בזמנו אשר לנו ד"ר מנדלסון שמס הפותרות בארצות סטויפות פניע לאחוז גבוה מאד. הגענו לפשרה והסכמנו לסיניסום ידוע. כעת, לאחר שהדבר הורחב במידה כזאת, אני מציע שוועדת משנה תבדוק את הרשימה, או שהענין יובא לכנסת.

ד"ר א. גרנות: הגדלת הסכום תלויה בהחלטה, על מה מטילים את המס. האם אפשר לקבל את הרשימה?

צריך לבדוק ולדאוג לכך שמס זה לא יכביד יותר מדי על האינדקס. יש להגדיל את המס, כל זמן שהוא אינו מכביד

לשאלת היו"ר בקשר לגבייה. בחודש הראשון
גבינו 200,000 ל"י; בחודש השני גבינו 230,000 ל"י. אם תהיה
לנו אפשרות של פיקוח, נוכל לגבות יותר. אם יהיו לי א יותר
אנשים, נכניס יותר. אנו צריכים לשמור על האנשים, ולאפשר מצב
כזה שהפיתוי להיות בלתי נאמנים יהיה יותר קטן מהפיתוי לשמור על
המשרה. לא הצעתי כעת להגדיל את מספר האנשים, כי אינני רוצה
שמשרד האוצר יהיה המשרד הראשון אשר יגיש הצעה להגדלת הפגזבון.
זו היא ההערכה כרגע. בעוד מספר חודשים, יתכן שיהיה מצב שונה.
לכן הצעתי מראש להגיד שכל ההכנסה הנוספת מטעין זה ילך לתקציב אצאאא
הנבחון. ההעלאה מטיליון ומאתיים אלף אצאאאאא לשלושה טיליון
אא וחמש מאות אלף ל"י דורשת מאמץ לא קטן.

היו"ר ד. צ. פנקס: נמשיך את הויכוח מחר, בשעה אצאאא
09.00. אני מבקש שיהיו מחר נציגי
משרד האוצר, כדי שנוכל להתקדם.

= = = = =

הישיבה ננעלה בשעה 12.15.